

NatuurNabij

IVN Eemland - Jaargang 39 - Uitgave 1 - maart 2011

COLOFON

NatuurNabij
Kwartaalblad
van IVN Eemland
Vereniging voor Natuur-
en Milieueducatie

Secretariaat IVN Eemland

Ereprijsstraat 88
3765 AL Soest
secretaris@ivn-eemland.nl

Contributie/donatie

Tarief 2011
Leden: € 15,00
Donateurs: € 12,00
Autom.incasso: € 1,00 korting

Redactie

Bettie Walland
redactieadres:
natuurnabij@ivn-eemland.nl

Website

www.ivn-eemland.nl
webmaster@ivn-eemland.nl

Kopieerwerk en afwerking
NatuurNabij
worden verzorgd door
Het DrukPunt
Hof der gedachten 5
3823 WB Amersfoort

Foto omslag: Han Keuning

INHOUD

- 2 Excursie Doorwerth
- 3 Burlende Herten
- 4 Excursie Boomkickers
- 6 Festival Landgoed De Paltz
- 8 Geen Ommetjes Meer op Radio Soest?
- 9 Terugblik Nieuwjaarswandeling
- 10 Inventarisatie eitjes Sleedoornpag
- 12 Winteruitje van de werkgroep Scholen
- 13 Verslag wandelen op de Korte Duinen
- 14 Woordvoerders van de natuur
- 16 Balans Kinderboerderij De Veenweide
- 18 De Groene Inval
- 20 De Kwekerij
- 21 Agenda van de werkgroep Scholen
- 22 Publiekswandelingen
- 24 Bestuur en Werkgroepen

**Kopij inzenden
uiterlijk 14 mei 2011**

redactieadres:
natuurnabij@ivn-eemland.nl

Excursie voor leden en donateurs naar Doorwerth zaterdag 7 MEI 2011

's Morgens vanaf kasteel Doorwerth een cultuurhistorische wandelexcursie van 10 km, met veel aandacht voor de flora en fauna om ons heen.

Afwisselend landschap met grote hoogteverschillen door de stuwwallen, een cascade, uitkijkpunten richting Rijn, mooie bossen. Het is werkelijk een prachtig gebied met een boeiende geschiedenis.

Door de hoogteverschillen, de meestal onverharde paden en de afstand, moet je goed ter been zijn om aan deze excursie deel te kunnen nemen.

's Middags krijgen we als toetje een rondleiding door een gedeelte van het kasteel gelegen in het schitterende landschap met rondom de uiterwaarden van de Neder-Rijn, aan de rand van de boste heuvels van de Veluwe.

Tijd van de verwachte thuiskomst is op dit moment nog niet bekend, informatie hierover volgt t.z.t.

1. Vertrek 8.40 vanaf de parkeerplaats bij de Oude Kerk in Soest
2. Om 9.30 ontvangst met koffie en thee (IVN betaalt), en 2 gidsen die ons informeren over het te belopen gebied.
3. Met hoeveel personen kom je.
4. We carpoolen, geef aan of je mee wilt rijden, of zelf met de auto komt en of er dan passagiers kunnen meerijden.
5. Passagiers betalen € 6,00 p.p. bij het instappen aan de chauffeur.
6. Graag telefoonnummer en eventueel 06-nr. vermelden.
7. Bij aanmelding per post: graag e-mailadres toevoegen (indien mogelijk).

8. Meenemen: lunchpakket en voldoende drinken, geen horeca onderweg,
9. Fototoestel en verrekijker, stevig schoeisel aan.

Leden en donateurs hebben bij grote belangstelling voorrang.

Zodra de NatuurNabij op de mat ligt begint de officiële inschrijving, dit om de leden/donateurs die niet over internet beschikken een eerlijke kans te geven om zich aan te melden.

Corry Heus

AANMELDEN:

excursies@ivn-eemland.nl

Of per gewone post sturen naar:

Excursies IVN Eemland

Corry Heus

Korte Ossendam 57

3768CS Soest

Foto: Peter van der Wijst

Burlende Edelherten

In september is het weer zover, dan is het de bronst van de Edelherten.

Dan kun je, o.a. op de Veluwe en bij de Oostvaardersplassen, de burlende herten horen als je 'n beetje mazzel hebt.

Vorig jaar was het vrij laat op gang gekomen en hoorde je hen pas eind september begin oktober (althans volgens mijn informatie).

Het heeft ook te maken met de temperatuur, is het nog vrij warm dan verloopt de bronst minder luidruchtig.

Graag willen wij op korte termijn weten of er belangstelling is voor een middag/avondexcursie, richting herten.

Dat zal dan waarschijnlijk ergens in het laatste gedeelte van september zijn.

De eerste contacten met een natuurclub op de Veluwe zijn inmiddels gelegd.

Mocht er te weinig belangstelling zijn, dan richten wij onze pijlen (voor een excursie!) ergens anders op.

Reactie graag naar: excursies@ivn-eemland.nl (Corry Heus)

Of per gewone post sturen naar:

Excursies IVN Eemland

Corry Heus

Korte Ossendam 57

3768CS Soest

Boomkikkerexcursies

Bijna iedereen heeft wel eens een kikker gezien, maar wie heeft er wel eens een Boomkikker gehoord of gezien?

Een zeldzaam, prachtig, groen kikkertje met een zwarte oogstreep en zuignapjes aan zijn pootjes.

Van half april tot eind mei/ begin juni is de roep van de Boomkikker te horen. Het schijnt een luidruchtig concert te zijn.

In juli en augustus zijn de imago's, de kikkers, vaak goed te zien, mits het weer goed genoeg is.

Het lijkt ons leuk om u mee nemen naar 1 of 2 locaties waar de kans groot is om hen te horen en/of te zien.

Om de kikkers *te horen* willen we een excursie plannen voor ongeveer half mei.

De kikkers kwaken voornamelijk tijdens de avondschemering, dus het zou een avondexcursie kunnen worden.

Om de kikkers *te zien* willen we een excursie plannen voor eind augustus. Deze excursie zal overdag plaats vinden aangezien de kikkers graag in het zonnetje zitten.

De locaties bevinden zich in Overijssel, op zo'n anderhalf uur rijden van Soest. Het is een stukje rijden, maar ze zijn ook wel echt de moeite waard!

Interesse?

Om een en ander te plannen zouden we graag willen weten wie er interesse heeft om met één of beide excursies mee te gaan.

Aanmelden of informatie opvragen kan bij Violet en Remco (vlinders@ivn-eemland.nl) of 06-11 26 88 33

Violet Middelman en Remco Vos
Foto's: Violet Middelman

Festival “Een nieuwe herfst” op Landgoed de Paltz

In december 2007 is het bijzondere Landgoed De Paltz door de Provincie Utrecht aangekocht van de heer Raatjes. Het is de bedoeling dat flora en fauna en beperkte kunst/culturele uitingen op het landgoed voor het publiek toegankelijk zullen worden. De provincie heeft het beheer van het landgoed toegewezen aan het Utrechts Landschap.

Van 17 tot 21 oktober 2011 vindt op Landgoed De Paltz voor de eerste keer een festival plaats met de naam “Een nieuwe herfst”. Een toeristisch natuur- cultureel- en ecologisch samenwerkingsproject ter bevordering van cultuurparticipatie (deelnemen en beleven), waaronder amateurkunst, (volks)cultuur en natuureducatie.

IVN Eemland is gevraagd om invulling te geven aan het onderdeel natuureducatie: gedurende een middag een programma verzorgen dat met name gericht is op kinderen (4-12 jaar).

Het is de bedoeling om een circuit van acht activiteiten te maken, de kinderen zijn vrij om te kiezen waar zij aan mee willen doen. Sommige activiteiten worden ieder uur herhaald, andere hebben een “aanschuifkarakter”.

Hoewel dit nog verder uitgewerkt moet worden, wordt aan de volgende activiteiten gedacht:

1. Vogelhuisjes maken: Er gaat gezocht worden naar sponsoren die (liefst gratis) afvalhout kunnen leveren. Een school in Zeist heeft beloofd de huisjes op maat te maken, zodat ze een mooi “bouwpakketje” worden.
2. Vetbollen maken
3. Braakballen (uilenballen) determineren met zoekkaarten. Zoekkaarten en braakballen zijn voorradig.
4. Speurtocht “diersporen”, met aanwijzingen die vooraf op de bomen zijn bevestigd; om het spannend en uitdagend te maken. Wordt ruim gebruik van het terrein gemaakt.
5. Paddenstoelen speurtocht met gids en zoekkaart.
6. Knutselworkshop, waarin leuke dingen gemaakt kunnen worden van kastanjes, bladeren en andere natuurlijke materialen
7. Diavoorstelling over uilen, met Harrie de Rooij, roofvogelringer en leuke verteller.
8. Bomen klimmen, onder deskundige begeleiding

De coördinatie van deze middag is in handen van Carla Franssen.

Milly van Foeken (uilengroep), Alma Dijkgraaf en Mary van der Bijl (scholenwerkgroep) hebben zich al bereid verklaard om een onderdeel te verzorgen.

Wij zoeken nog: enthousiaste IVN-ers die willen helpen met het opzetten van onderdelen van het programma.

Het is een goede kans voor onze afdeling om IVN onder de aandacht te brengen. Natuurlijk zijn suggesties en nieuwe ideeën van harte welkom. Belangstellenden kunnen contact opnemen met Carla Franssen, per e-mail naar secretaris@ivn-eemland.nl of 06-42243827

Het overige programma zal onder andere bestaan uit:

- Muziekoptredens (klassiek, jazz, pop)
- Exposities van professionele kunstenaars
- Wijnproeverij
- Kinderspelmiddagen met zang, sport en dans
- Open podium met Soester muziektalent, talentenjacht
- Kabouterbos
- Diverse workshops
- Paltz Run in samenwerking met AV Peijnenburg
- Bike run

Carla Franssen

Geen Ommetjes meer op Radio Soest?

“Goedemorgen luisteraars, u luistert weer naar Radio Soest met het programma Ommetje natuur”.

Tot aan de komende zomer kan je deze openingszin nog horen, elke woensdagochtend om 10 uur. Maar als de zomer begint... is het afgelopen. Helaas. Tenzij jij denkt dat jij je voor dit programma wilt gaan inzetten! Dat kan als je het leuk vindt om aan de slag te gaan met de redactie, de presentatie of met de techniek van het programma.

Het programma

Meer dan twintig jaar geleden begon Annelies Nelis, toen nog natuurgids in opleiding, met een natuurprogramma voor de AROS, de ziekenomroep van het oude Zonneglorren ziekenhuis. Daarna werd Ommetje natuur een programma van Radio Soest. Het programma wordt nu om en om gepresenteerd door José Bijman en Cees Vos. Sinds kort doet Ad van den Herik (al vanaf het begin een trouwe gast bij het programma) een keer in de maand de presentatie.

Al deze mensen, inclusief technicus Marcel van Blaricum, hebben persoonlijke redenen waarom zij in het nieuwe seizoen niet meer kunnen meewerken aan Ommetje natuur. Dat betekent dat het programma op gaat houden te bestaan, tenzij jij...

Nieuwe ideeën welkom

Elke week komt er een gast langs in Ommetje natuur, die iets vertelt over een onderwerp dat hem of haar zeer na aan het hart ligt. We beginnen met een aantal actuele wetenswaardigheden en eindigen met tips voor het weekend. Een keer per maand kan je luisteren naar de Natuurtafel. Dan praten meerdere gasten – waaronder IVN-ers Martine van der Kaa en André Miegies – over actuele natuuronderwerpen.

Als je aan de slag wilt gaan met Ommetje natuur, kan je dat natuurlijk weer precies zo gaan doen. Maar misschien heb jij wel veel betere ideeën? Ook dat is mogelijk!

Laat van je horen

Vind jij het ook jammer als Ommetje natuur gaat stoppen? Zou je het leuk vinden om dit programma te gaan presenteren? Of heb je misschien meer belangstelling voor de techniek of de redactie? Radio Soest is op zoek naar nieuwe medewerkers! Ben je geïnteresseerd? Denk je dit zou ik ook wel willen doen? Laat van je horen en neem contact op met Annelies Nelis, T 035 6018820 of E nelis2@zonnet.nl

José Bijman

De programmering van Ommetje natuur is altijd te vinden op www.ivn-eemland.nl.

De zender is te beluisteren via 105.9 mhz in de ether, 102.4 mhz op de kabel in Soest of via de website www.rtv-soest.nl of www.radiosoest.nl onder “luisterlink”.

Elke woensdagochtend om 10 uur, de herhaling wordt uitgezonden op dezelfde dag om 19 uur en de daaropvolgende zondag om 10 uur.

*Foto:
Bert van Ee*

Terugblik Nieujaarswandeling

Genoten van de wandeling, in het gebied van Groeneveld en Buitenzorg. Het weer werkte goed mee, eerder op de ochtend leek het erop dat het een natte wandeling zou worden. Ondanks dat vooruitzicht kwamen er veel IVN-ers (en vier honden) opdagen, op de parkeerplaats was het een gezellige drukte. Het leek op een openlucht nieuwjaarsreceptie, er werden vele handen geschud en stevig gekust.

Daarna in de benen en met zoveel kennis in huis werd het een extra leuke tocht. Soms wel spannend met die gladde bospaadjes veroorzaakt door de smeltende sneeuw/ijs op de paden, maar gelukkig bleef iedereen overeind en heel.

Met blossen op de wangen daarna allemaal voor de gezamenlijke lunch richting Greenfield's, alwaar de warmte van de open haard en koffie al op ons wachtten. Het was zo druk dat er nog snel tafels en stoelen extra neergezet moesten worden, wat aangeeft dat deze happening een schot in de roos was.

Hoewel er tijdens de wandeling al heel wat werd afgeketst, was er nog genoeg gesprekstof over. Je zag iedereen genieten van elkaar en de heerlijke lunch. Verder een terugblik van Raymond ter Bogt op het afgelopen jaar, met aandacht voor Corry Kamphorst en Rien Broeckman, actieve leden die dat jaar helaas zijn overleden. Daarnaast vooruitkijkend naar dit nieuwe jaar met o.a. de wisseling van de wacht bij de Vlinderwerkgroep, Hetty gaf het stokje door aan Violet en Remco.

Nog lang niet uitgepraat verlieten de gasten uiteindelijk voldaan het pand. Dank bestuur voor deze dag, het was op alle fronten, een groot succes!
Corry Heus

Jaarlijkse inventarisatie Sleedoornpage-eitjes

Op zondag 30 januari 2011 begon Vlinderwerkgroep IVN-Eemland, onder begeleiding van Sicco Ens van de Vlinderstichting, aan de jaarlijkse zoektocht naar de minuscule eitjes van de zeldzame Sleedoornpage (*Thecla betulae*).

Eitje Sleedoornpage, sterk uitvergroot

foto: Violet Middelman

De dag begon prachtig maar ook teleurstellend: alle takken zaten onder een dikke laag rijp. Schitterend hoe de takken van de Sleedoorn allemaal ijzige doorns hadden gekregen, evenals de takken van de Braam. Het was echter geen doen om de kleine, witte eitjes van de Sleedoornpage te zoeken.

De eitjes die we (Remco en Violet) een week eerder hadden gevonden, konden we laten zien door de rijp met onze adem te ontdooien: langzaam verdween de rijp en kwam er een donker takje tevoorschijn met een rond wit stipje, het eitje.

De zon liet het afweten dus de rijp zou niet als 'sneeuw voor de zon' gaan verdwijnen. Daar stonden we dan... Wat nu? Gelukkig konden we bij Peter (van der Wijst) terecht voor een koffie/thee/chocomel pauze. Rond 11.15 uur leek het erop dat de rijp voor het grootste deel verdwenen zou zijn. Vol goede moed liepen we terug naar de plek waar het die dag allemaal moest gebeuren.

Er zat nog steeds wel wat rijp op de takken, maar het moest te doen zijn. We wilden beginnen bij "de hoek" - het gedeelte waar eind 2009 een berg bouwvaarde was gestort - en vanaf daar naar voren werken, maar hier waren de takken nog te wit van

de rijp. Die hoek sloegen we even over en begonnen aan de lange rij struiken. Het eerste eitje werd al snel gevonden maar het bleek een eitje van een Blauwrandspanner (een nachtvlinder) te zijn. Vlak na deze vondst riep Bettie, net een paar dagen lid van de Vlinderwerkgroep, dat ze misschien iets had. En ja hoor, het eerste Sleedoornpage-eitje! En waar er één is, zijn er meestal meer. Zoeken dus!

Ondanks de kou werd er een vuurtje aangewakkerd bij iedereen, een driftige speurtocht volgde. Vervelende bramentakken werden door Sicco vakkundig verwijderd en op een hoop gegooid.

Her en der klonken kreten dat er eitjes of 'ietsjes' gevonden waren. Controle door Sicco, opslaan in GPS en markeren, het ging lekker. Zowel op de jonge aanplant als op de al wat oudere struiken vonden we eitjes.

Na een lunchpauze met een lekkere, warme bak soep (of twee) bij Peter en Gerda was "de hoek" goed ontdooid en konden we ook daar op zoek. Het ging als een speer, er werden bijna sneller eitjes gevonden dan dat er markeringsstouwtjes geknoopt konden worden!.

Zoektocht bij nieuw opschot in "de hoek"

foto: Remco Vos

Alles is afgespeurd en in totaal zijn er 51 eitjes gevonden!

Het laatste eitje werd gevonden door Gertjan die juist daarvoor had gezegd "ik ben er wel klaar mee". Hij greep ongeïnteresseerd een tak en ontdekte een eitje. Daarna was iedereen weer des te meer gemotiveerd om nog een eitje te vinden. Maar helaas, hier bleef het bij. Toch mogen we niet klagen: het is een geweldig resultaat, een record voor Soest zelfs, we mogen er trots en zuinig op zijn!

Daarnaast heeft Jaap van den Berg op 27 januari 2011 een eitje van de Sleedoornpage gevonden op een nieuwe locatie in Soest! Tijdens de jaarlijkse inventarisatie is dit eitje bekeken en goedgekeurd door Sicco Ens van de Vlinderstichting. Geweldig nieuws en een knappe vondst van Jaap!

Violet Middelma en Remco Vos

Winteruitje werkgroep Scholen

Foto: Alma Dijkgraaf

Op vrijdag 28 januari jl. hadden wij weer ons jaarlijkse winteruitje met de scholenwerkgroep. Het was een mooie zonnige, maar frisse winterdag. Judith en Nel hadden een prima wandeling voor ons uitgestippeld. Maar.....eerst verzamelden we ons rond 10 uur bij de Charlotte Hoeve, voor koffie of chocolademelk met appeltaart. Gezellig tussen de dieren in de stal. Omdat deze niet verwarmd was gingen we al vlug van start voor onze wandeling. Richting het nonnenland bij de Lage Vuursche.

Judith vertelde dat dit gebied zo heette omdat hier rond 1300 het vrouwenklooster gesticht werd, geschonken door de bisschop van Utrecht. Het was toen een woest veengebied, dat door de nonnen ontgonnen werd. In dit nonnenland hebben diverse waterstroompjes gelopen, maar in de loop van de tijd is dit gebied steeds droger geworden.

Staats bosbeheer heeft een anti-verdroging beleid opgestart, wat nu al te merken is. Er ontstaan waterpartijen waar ook al de ringslang gezien is. Niet door ons helaas. Wel zagen we in een wei onderweg ganzen en witte wollige koeien met kalfjes, die gelukkig goed tegen de kou kunnen. En een buizerd die mooi afstak tegen de strakblauwe lucht! Ook zagen we boomstronken met prachtige berkenzwammen en een dode boom waarvan de stam bezaaid was met hele kleine bruine paddenstoeltjes. Het leuke was, dat ze op lange rijen zaten, van beneden naar boven!

Na ongeveer anderhalf uur wandelen gingen we..jawel de traditionele pannenkoek eten in de Lage Vuursche, die er weer prima inging. Op de terugweg namen we een kortere route en bij de Charlotte Hoeve aangekomen bedankten we Judith en Nel voor de leuke dag.

Het is voor andere werkgroepen aan te bevelen om ook een dag met elkaar op pad te gaan, dan maak je elkaar op een andere manier mee, en dat bevordert het contact!

Tekst: Corry Oosthoek

Verslag wandelen op de Korte Duinen in Soest

Zondagmiddag 13 februari jl. op de parkeerplaats aan De Birk.

Bij de verzamelplek is het een drukte van belang.

We gaan zoals gepland om 14.00 uur met de groep op pad. Er worden mooie verhalen verteld over de tijd van voor de Afsluitdijk en hoe ver het water toen kwam.

Een oranje trilzwam laat zich zien, stralend in het zonnetje dat even doorbreekt.

Stuifwallen worden bekeken en het ontstaan hiervan besproken: zij zijn met de hand aangelegd door de boeren die hier vroeger hun akkertjes hadden en daarna verder opgehoogd door de wind die nog meer zand heeft afgeleverd.

Terwijl we staan te genieten van het uitzicht op de Korte Duinen vliegt er een paartje Haviken over, bijna geruisloos. Ook het zand vertelt zijn verhaal, sporen van de wind en oprukkend gras worden getoond.

Gebiologeerd wordt er geluisterd naar de sporen in het zand

Al met al een erg leuke wandeling waarin ik weer veel heb geleerd over de omgeving van Soest. En de natuur er omheen.

Tekst en foto: Han Keuning

Woordvoerders van de natuur

Twee jaar geleden heb ik verteld over het scholenproject in de Rottige Meenthe waarbij kinderen van de hoogste groepen van de basisschool via een aantal opdrachten kennis konden nemen van de leefwereld van de otter.

Afgelopen jaar hebben we dit project herhaald in de Deelen voor een aantal scholen uit de gemeente Heerenveen.

De Deelen is, net als de Rottige Meenthe, een laagveenmoeras waar nog steeds laagveen wordt afgegraven voor potgrond. Het ligt ten noorden van Heerenveen vlak bij Gersloot.

Van 13 tot 21 september 2010 hebben we zes basisscholen mogen begeleiden.

Twee scholen hadden zich opgegeven als "Woordvoerder van de natuur". Dat hield in dat zij op 24 september 2010 een presentatie over de otter hebben gehouden voor genodigden.

Woordvoerder van de natuur is een landelijk project van SBB om scholen meer bij de natuur te betrekken. Op de website www.woordvoerdersvandenatuur.nl zijn alle activiteiten van het project te volgen

De basisschool de Ynlaet uit Heerenveen heeft op locatie in de Deelen een presentatie gehouden voor ouders, leraren en ons.

OBS de Streek uit Tjallebert, een dorp binnen de gemeente Heerenveen, heeft van dit project een video gemaakt, getiteld: *Otters spotten in de Deelen*. Die werd op 24 september 2010 in de school gepresenteerd voor ouders en belangstellenden.

De film is te vinden op bovengenoemde website. In de film presenteren de kinderen de opdrachten die ze met ons uitgevoerd hadden. De docente had toen video-opnames gemaakt. Het is een leuke film geworden, wij kregen er allemaal een kopie van.

In het voorjaar zijn we i.s.m. SBB en IVN consulentschap Drenthe begonnen aan een nieuw project voor basisscholen rond de zwarte stern.

Deze vogel broedt in laagveengebieden op krabbescheer. In de Rottige Meenthe komt hij wel foerageren, maar hij broedt in de Brandemeer op zo'n 10 kilometer er vandaan.

Dit keer werd het project ook uitgevoerd door vrijwilligers van It Fryske Gea in de Lindevallei. Wij hadden van 17 mei tot 1 juni 2010 zeven basisscholen uit de gemeente Weststellingwerf.

Parallel hadden de vrijwilligers van It Fryske Gea ook nog zes scholen. Het project bestond uit een aantal opdrachten, waarvan waterkwaliteit ook al in het Otterproject was. Vogelherkenning was bij dit project een belangrijke opgave (zie foto).

Het is altijd weer leuk om met kinderen de natuur te beleven en je enthousiasme over te brengen.

Op 17 juni hadden we nog een extra school en wel een bijzondere. Op die dag hebben we het zwarte stern-project gedaan met 30 leerlingen van de school voor asielzoekers uit Leeuwarden.

Het waren kinderen tussen de 12 en 20 jaar uit o.a. Irak, Afrika en Rusland. Sommige kinderen waren pas 14 dagen in Nederland. Het is de bedoeling dat we gewoon Nederlands tegen hen praten met aanwijzen en handen en voeten. Het belangrijkste is dat ze zich op hun gemak voelen en aandacht krijgen.

De meeste kinderen zijn erg geïnteresseerd. Er was een opdracht bij waarbij ze creatief een kaart met bloemen- en plantendelen moesten beplakken. Vooral een drietal Senegalese meisjes was daar heel bedreven in.

Project Zwarte stern, Vogelherkenning

foto: Gerrit van Beest

Tot slot hebben we een boottochtje gemaakt in de Rottige Meenthe met alle kinderen en begeleiders.

Op woensdag 23 juni hebben we samen met de vrijwilligers van It Fryske Gea en de IVN consulenten het project geëvalueerd op een Blaustirn (door zonne-energie voortgedreven boot) van It Fryske Gea bij het bezoekerscentrum te Eernewoude.

Het betrof namelijk een proef, waarbij in de toekomst de mogelijkheid zal worden geboden dat scholen tijdens of na het project contacten via internet kunnen leggen met scholen in Afrika waar de zwarte stern overwintert.

Er zijn wat verbeterpunten afgesproken en het plan is om in mei het project met een aantal scholen uit te voeren in de Deelen, waar de zwarte stern ook broedt.

Gerrit van Beest

LENTE op Balans Kinderboerderij de Veenweide

In april en mei 2011 komen weer rond de 30 schoolklassen op de kinderboerderij om de les Kraanvisite of Jonge dieren te volgen.

Zij zullen dan met opdrachten langs alle dieren gaan om te kijken, te aaien en ook nog iets te leren van jonge dieren en hun moeder en vader.

Hoe reageren de ouders van de jonge dieren eigenlijk als zij het te druk vinden voor hun kinderen....?

De kinderen kunnen zelf goed aanvoelen dat ze zachtjes moeten doen en af en toe een slaapliedje kunnen zingen voor de jonge dieren! De kinderen leren ook aan de dieren te zien dat ze bang of gestrest zijn, en hoe het er uit ziet als ze gewoon op hun gemak zijn.

Alle kinderen die na schooltijd de kinderboerderij bezoeken kunnen gratis een rugzakje lenen over het thema Lente. Zij gaan dan ook langs de jonge dieren om een kraambezoek te brengen. Ouders of begeleiders kunnen het boekje over de jonge dieren voorlezen

Vanaf de eerste week van maart zijn er al geitenlammeren! Eind maart hebben we ook jonge cavia's! In april zullen nog meer geiten en een schaap lammetjes hebben. En we hopen dat de kippen dan kuikentjes hebben.

Schrijf dit vast in de agenda:

Op woensdagmiddag 27 april is er een groot kraamfeest op de kinderboerderij waar iedereen mag komen. We hebben dan ook een Tweedehands Kinderkleding en speelgoedmarkt

Voor eventueel kraamhuur kan men zich opgeven vóór 10 april 2010: 035 6018136, (ook voor meer informatie) Vraag naar Irmgard.

Simone van Dongen

Balans kinderboerderij De Veenweide

Vedelaarpad 53

3766 CM Soest

035-6018136

Openingstijden kinderboerderij

werkdagen van 09.00 - 17.00 uur.

zaterdag van 12.00 – 16.00 uur

Vanaf mei ook op zondagen van 12:00 – 16:00 uur.

Stichting NMC Baarn De Groene Inval

Willy Wurm

Door de organisatie Kunst Centraal die een groot aantal activiteiten voor het onderwijs ontwikkelt is ons gevraagd ondersteuning te bieden in een de activiteit "Willy Wurm". Bij dit programma moeten leerlingen van de groepen 1 en 2 van de basisscholen op zoek naar bodemdieren, met name naar regenwormen, pissebedden, slakken maar ook naar merels die een relatie hebben met de drie andere diergroepen. Als de kinderen de beestjes hebben gevonden stoppen ze hen in een soort terrarium en gaan ze goed observeren. Dan komt de kunst erbi: ze moeten de beestjes gaan namaken en zo hun eigen kunstig diertuintje maken.

De combinatie natuureducatie en beeldende vorming is een goed middel om de kinderen kennis te laten maken met de dieren in de tuin.

De les van het zoeken en verzamelen van dieren zal dan plaatsvinden op De Groene Inval.

Activiteiten voor ouderen

In het kader van verbreding van onze doelgroepen is contact gezocht met het Zorgpalet Baarn/Soest. Daarbij zijn in Baarn aangesloten woon- en zorgcentrum Santvoorde, dagcentrum de Eemborg en verpleeghuis de Wiekslag.

Voor bewoners van deze centra is een pilot-project gestart met natuur- en milieueducatieve activiteiten: het kijken naar een leuke film op het gebied van natuur en milieu, bloemschikken, een wandeling over het terrein, het zaaien-, verspenen en oppotten van planten en diverse knutselmiddagen.

Technieklussen

Voor ons project Natuur en Techniek hebben we weer twee leskistjes voor het basisonderwijs ontwikkeld. De onderwerpen zijn dit keer: "Absorptie" en "lucht en water". In de kistjes zitten naast de opdrachtkaarten, werkbladen en de lessuggesties ook diverse attributen om de proefjes te kunnen uitvoeren Dit zijn leskist 5 en 6 in dit thema.

De voorgaande onderwerpen waren: Verkeerslicht maken, magneten, drijven en zinken, spiegels.

Deze kistjes ontwikkelen wij voor alle basisscholen in Baarn. Door een subsidie voor dit project van de provincie kunnen wij deze leskistjes gratis aan de scholen ter beschikking stellen. Op onze website www.degroeneinval.nl staat alle informatie over deze lessen Natuur en Techniek.

Knollen en bollen vernieuwd

In februari/maart krijgt iedereen bij mooier weer lentekriebels. Het eerste moois wat de tuin ons kan bieden zijn bloeiende knollen en bollen. Met dit in het achterhoofd biedt De Groene Inval de scholen de mogelijkheid dit lentegevoel ook in de klas te kunnen voelen. De scholen kunnen zich inschrijven voor pakketten levend materiaal Knollen en bollen. Door sponsoring van " kwekerij Groeneveld" kunnen wij deze pakketten gratis aan de scholen aanbieden. Ter ondersteuning van het project is er op ieder school een lesbrief met wat lessuggesties aanwezig. Deze lesbrief was, na jaren van goede dienst, wel toe aan een update.

Er is door De Groene Inval een infomap ontwikkeld met daarin: lesbrieven, lessuggesties, werkbladen, knutselideeën en verwijzingen naar lesmethoden. Ook zit er een bloembollenspel bij. Wij kunnen hiermee weer het voorjaarsgevoel ook in de klas merkbaar maken en hiermee ook het mooie gevoel van de natuur in de klas brengen.

Piet Korver

Stichting NMC Baarn De Groene Inval

De Geerenweg 8,

3741 RS Baarn

035-5416013

info@degroeneinval.nl www.degroeneinval.nl

Activiteiten milieucentrum de Kwekerij

Natuur- en Milieueducatie

Het milieucentrum de Kwekerij organiseert in het voorjaar weer van alles om kinderen bij onze prachtige Soester leef- en woonomgeving te betrekken.

Honderden kinderen doen mee op 16 en 17 maart aan het bomenpad Op Hees (De Nationale Boomfeestdag).

Er worden vervolgens jonge boompjes geplant op 31 maart op het terrein van het voormalige Jesserunkamp.

De landschappentuin naast het milieucentrum wordt bezocht in april voor de les 'Op pad met Keesje Knol' (zintuigen).

Als de honingbijtjes weer gaan vliegen, zodra de temperatuur even boven de 10 graden uitstijgt, komen ook de imkers weer in actie voor onze lessen Imkerwerk.

In juni gaan de oudste kinderen van het basisonderwijs veldwerk doen op de Zuidereing en bezoeken ze ook onze Soester korenmolen de Windhond. Meer informatie: www.soest.nl/nmcsoest .

Fietscampagne MET BELGERINKEL NAAR DE WINKEL 2011

7 mei t/m 21 juni 2011

Als u tijdens de campagneperiode vaak de fiets pakt om in het dorp een boodschapje te doen, kunt u weer mooie prijzen winnen. Bij deelnemende winkeliers kunt u een stickertje of stempeltje krijgen op een spaarkaart.

Volle ingeleverde spaarkaarten dingen mee naar onder andere de hoofdprijs: een fiets. Kijk op: www.soest.nl/belgerinkel voor meer informatie.

Johan Simon

Meer informatie

Gemeentehuis Soest
Natuur- en Milieucommunicatie Soest
Titia de Jong & Johan Simon,
Postbus 2000,
3760 CA Soest
Tel. (035) 6093202

De Kwekerij + landschappentuin Soest
Molenstraat 157, Soest
Openingstijden: dinsdag-, woensdag- en
donderdagmiddag 13.00–16.30 uur
milieucentrum@soest.nl
www.soest.nl/nmcsoest

Activiteiten werkgroep Scholen

“Van Luchtkasteel tot Dassenburcht”

Eerste ronde

Op 14 en 19 april gaan de groepen 7 en 8 de Speurtocht met 27 opdrachten doen. De groepen 5 en 6 komen op 21 april voor het onderdeel 'Op pad met je zintuigen'

Tweede ronde

Op 30 en 31 mei komen de groepen 7 en 8 terug voor het onderdeel 'Van Stal tot Standbeeld', met de 4 grotere opdrachten : grondboring, poelonderzoek, bomenonderzoek en bronzen beeld nader bekijken.

De groepen 5 en 6 gaan op 17 mei op zoek naar kleine diertjes en diersporen tijdens het onderdeel 'Overall beestjes'.

Slotlessen

In de week maandag 6 juni tot en met vrijdag 10 juni hebben we onze Slotlessen aan de A.P. Hilhorstweg.

Mama's, papa's, oma's en opa's zijn van harte uitgenodigd om met hun (klein)kinderen bij ons aan de sloot op zoek te gaan naar alles wat friemelt en zwemt in de sloot.

Foto: Alma Dijkgraaf

PUBLIEKSWANDELINGEN IVN Eemland

Deelname aan de publiekswandelingen van IVN Eemland is meestal gratis. Je hoeft je niet van tevoren op te geven, tenzij anders vermeld. In deze lijst kunnen nog wijzigingen komen. Kijk op www.ivn-eemland.nl onder "Agenda" of de wandeling doorgaat, en op de tijd en plaats zoals hieronder vermeld. Denk aan goede kleding en schoeisel bij nat weer!

Voor algemene vragen en/of opmerkingen over IVN-wandelingen kan je bellen met Martine van der Kaa (035 6011652) of Tanneke Voorintholt (035 6028377) of mail: wandelingen@ivn-eemland.nl.

De wandelingen:

Za 9 april 2011

Vroege Vogelwandeling

De vogels zijn alweer druk bezig met het afbakenen van hun territorium. De heren proberen met hun gezang de dames voor zich te winnen. We gaan op pad in de ontwakende natuur en horen hoe de vogels één voor één beginnen te zingen.

Aanvang:

6.00 uur

Startplaats:

Lage Vuursche, de kuil van Drakensteyn

Informatie:

Martien van Liempd (030-2292639)

Zo 15 mei 2011

Grote vlakke en hoge bomen

De natuur op de voormalige luchthaven Soesterberg is nog niet helemaal vrij toegankelijk. Wel kunnen we al een blik werpen in de onafzienbare vlakke met schraal grasland. Hier komen heel bijzondere planten en dieren voor.

En van dat open landschap gaan we naar het hoogste en donkerste bos van Soest: het Burgemeestersbos. Hier torent een woud van aangeplante douglassparren hoog boven ons uit en kijken we in de zandafgraving van landgoed de Palz.

Dit wordt een heel afwisselende wandeling!

Aanvang:

14.00 uur

Natuurgebied:

Soester Hoogt

Startplaats:

Parkeerplaats bij Restaurant 't Hoogt, Van Weerden

Poelmanweg 220, 3768MN Soest

Informatie:

Martine van der Kaa (035-6011652)

Zo 5 juni 2011

Slootvissen

Wat is nu leuker dan op je buik in de slootkant te liggen en te ontdekken dat er van alles in je schepnet zit? Dit is niet alleen leuk voor kinderen maar ook voor vaders, moeders, ooms, tantes en niet te vergeten opa's en oma's. Groot en klein, jong en ouder...trek je laarzen aan en kom ontdekken wat er zoal in de sloot leeft! Wie weet vang je iets dat je nog nooit gezien hebt!

Aanvang:

14.00 uur

Locatie:

Polder Soest

Startplaats:

Hoek A.P. Hillhorstweg/Spiekerweg

Informatie:

Jeroen Vis (035-6018565)

Zo 10 juli 2011

Cultuurhistorische wandeling Soest

De Oude Kerk staat met haar tuin mooi te wezen midden in de Kerkebuurt. Hier kijken we rond en gaan dan via een smal pad de Eng op. Boven staan het koren, de mais en misschien de Soester knollen op het land en komen nog de "ouderwetse" akkeronkruiden voor. Tot slot staat daar molen de Windhond, waar we nog even naar binnen gaan.

Aanvang:

14.00 uur

Startplaats:

parkeerplaats bij de Oude Kerk

Informatie:

Sien Overduin (035-6014841)

FOTOWEDSTRIJD KNNV Afdeling Amersfoort e.o.

Dit jaar viert de KNNV Afdeling Amersfoort en omgeving zijn 100-jarig bestaan. Bij de KNNV, de vereniging voor veldbiologie, gaan belangstelling en kennis van de natuur hand in hand. Zowel vakmensen als liefhebbers die meer willen weten, zijn er te vinden.

Eén van de activiteiten in het jubileumjaar, is een fotowedstrijd voor alle inwoners van Amersfoort en omgeving. Circa 20 beste foto's worden tentoongesteld in november 2011 in de hal van het stadhuis van Amersfoort.

Op 3 november zal de wethouder de prijzen uitreiken aan de drie winnaars van de wedstrijd.

Foto's kunnen worden ingezonden vanaf 1 maart tot 1 september 2011 naar een speciale website: 100jaarknnvammersfoort@gmail.com.

De voorwaarden voor het deelnemen kunt u vinden op de website:

<http://www5.knnv.nl/amersfoort>

Bestuur en Coördinatoren Werkgroepen

Voorzitter

Tony Gaillard
06 12686183
voorzitter@ivn-eemland.nl

Secretaris

Carla Franssen
Ereprijsstraat 88
3765 AL Soest
06 42243827
secretaris@ivn-eemland.nl

Penningmeester

Henk-Jan Strang
06 49718070
penningmeester@ivn-eemland.nl

Algemeen lid

Raymond ter Bogt
06 55332464
baarn@ivn-eemland.nl

Ledenadministratie

ledenadministratie@ivn-eemland.nl

Contributie/donaties:

Banknummer 2575943
t.n.v. IVN Eemland te Soest
Tarief 2011:
Leden: € 15,00, Donateurs: € 12,00
Automatische incasso: € 1,00 korting

Communicatie

Bettie Walland
035 5432384
communicatie@ivn-eemland.nl

Cursussen

Henk-Jan Strang .
06 49718070
cursussen@ivn-eemland.nl

Excursies

Corry Heus
035 6023163
excursies@ivn-eemland.nl

Natuurpaden

Martien van Liempd
030 2292639
natuurpaden@ivn-eemland.nl

Natuur- en milieubeleid

Hans Kampf
035 6029376
natuurenmilieubeleid@ivn-eemland.nl

Planten

Rogier van Vugt
035 6026119
planten@ivn-eemland.nl

Scholen

Mary van der Bijl
035 6021152
Alma Dijkgraaf
035 6020576
scholen@ivn-eemland.nl

Vlinders

Violet Middelman en Remco Vos
06 11268833
vlinders@ivn-eemland.nl

Vogels

Jaap van den Berg
06 51857877
vogels@ivn-eemland.nl

Wandelingen

Martine van der Kaa
035 6011652
Tanneke Voorintholt
035 6028377
wandelingen@ivn-eemland.nl

Weidevogels

Roel van Wijk
035 5422207
weidevogels@ivn-eemland.nl